

Mežizstrādes ierobežojumi nenāk par labu globālajam klimatam – tie Eiropai izmaksā milzu summas

Avots: *Forest.fi*

Mežizstrādes ierobežošana Eiropas Savienībā izmaksātu milzu summas, taču no tā gūtais labums klimata jomā būtu praktiski nenozīmīgs, intervijā *Audiomedia* atzīst profesore Mārīta Kallio.

Eiropas Savienības oglekļa piesaistīšanas mērķu un bioloģiskās daudzveidības stratēģijas īstenošana zemes izmantošanas un mežsaimniecības jomā izraisītu koksnes ieguves masveida pāreju no Eiropas Savienības uz citām valstīm, raksta *Audiomedia*.

“Praksē tas nozīmētu milzīgu ienākumu pārvietošanu no Eiropas valstīm uz citiem reģioniem, taču gandrīz nekādu labumu klimata jomā salīdzinājumā ar izmaksām,” *Audiomedia* stāsta Mārīta Kallio, Norvēģijas Dabaszinātņu universitātes - *NMBU*, mežsaimniecības ekonomikas un politikas profesore. Pēc profesores M.Kallio domām, Eiropas Savienības Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības – *ZIZIMM*, nozares klimata un bioloģiskās daudzveidības politikas, ja tās tiktu īstenotas, radītu milzīgu ietekmi uz Eiropas mežsaimniecību. “Mērķi ir vērienīgi. Tomēr to īstenošana izrādās ievērojami grūtāka, nekā bieži tiek norādīts politiskajā diskursā. Tāpat nav novērtētas šo mērķu globālās blakusparādības.”

Forest News jau 2024. gada decembrī ziņoja par pētījuma projekta provizoriskajiem rezultātiem. Jau toreiz tika novērots, ka mežizstrādes samazināšana Eiropas Savienībā palielinātu mežizstrādi citviet pasaulē un ļoti dārgi izmaksātu Eiropai. “*ZIZIMM* mērķu sasniegšana daudzkārt palielinātu bioloģiskās daudzveidības zuduma risku citviet pasaulē,” toreiz *Forest News* sacīja Kallio.

Ir jāpaplašina mežu oglekļa piesaistes iespējas

Samazinoties koksnes izejvielu ražošanai Eiropā, paredzams, ka samazināsies arī pārstrāde, eksporta ieņēmumi, investīcijas un nodarbinātība. Pētījumā prognozēts ievērojama ienākumu pārnese no Eiropas Savienības uz trešajām valstīm, ražošanai pārvietojoties citur. Saskaņā ar pētījumu, emisiju samazinājuma sasniegšanas robežizmaksas šajā scenārijā varētu pieaugt līdz vairāk nekā 700 eiro par tonnu oglekļa dioksīda.

“Salīdzinājumam, oglekļa dioksīda tonnas cena Eiropas Savienības emisiju tirdzniecības sistēmā pēdējos gados ir bijusi daļa no šīs summas. Ja to pašu emisiju samazinājumu var panākt ar citiem pasākumiem par ievērojami zemākām izmaksām, rodas jautājumi par šīs politikas rentabilitāti,” Mārīta Kallio norāda intervijā ar *Audiomedia*.

Eiropas Savienības ZIZIMM politika dalībvalstīm nosaka stingrus oglekļa piesaistītāju mērķus laika posmam no 2026. līdz 2030. gadam. Saskaņā ar profesores M.Kallio teikto, praksē šis mērķis nozīmē, ka mežu oglekļa piesaistītāji ir strauji jāpalielina.

Oglekļa piesaistes pieaugums tikai Eiropā nepalīdzēs klimata problēmu risināšanā

Mežizstrādes apjomu kritums 2030.–2035. gadā būtu aptuveni 113 līdz pat 117 miljoni kubikmetru. Pēc profesores M.Kallio domām, tas nav jautājums par nelielām korekcijām, bet gan vēsturisks samazinājums kopējā koksnes ieguves apjomā. “Ja šāda politika noved pie mežizstrādes un ieņēmumu pārvietošanas ārpus Eiropas bez būtiskiem globāliem klimata ieguvumiem, ir loģiski jautāt, vai virziens ir pareizs. Atbildība par mērķu sasniegšanu un jebkādam iespējamām sekām gulstas uz dalībvalstīm.”

Saskaņā ar pētījuma modelēšanas rezultātiem aptuveni divas trešdaļas no Eiropas mežizstrādes samazinājuma tiktu kompensētas ar palielinātu mežizstrādi citviet pasaulē. Tas nepalīdzēs klimata situācijai, pat ja meža oglekļa piesaistes apjoms Eiropā pieaugtu. Lai sasniegtu ZIZIMM mērķus, ir nepieciešams tūlītējs un būtisks mežizstrādes apjomu samazinājums Eiropā. Ievērojama daļa mežizstrādes, kas vairs netiks veikta Eiropā, notiktu Ziemeļamerikā, Brazīlijā, Krievijā, Indonēzijā, Čīlē un citos lielo mežu reģionos,” uzsver Mārīta Kallio, Norvēģijas Dabaszinātņu universitātes mežsaimniecības ekonomikas un politikas profesore, “No klimata politikas viedokļa tā ir galvenā problēma. Ja mežizstrāde vienkārši tiks pārvietota ģeogrāfiski, globālās emisijas būtiski nesamazināsies.”

Ja koksnes izmantošana samazināsies, tas var būtiski palielināt fosilo vai neatjaunojamo materiālu izmantošanu. “Koksnes klimata ieguvums neizriet vienīgi no mežos piesaistītā oglekļa, bet arī no tā, ka koksne aizstāj betonu, tēraudu un fosilos kurināmos,” profesore M.Kallio norāda *Audiomedia*.